

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 3Sžk/19/2019
Identifikačné číslo spisu: 1015202004
Dátum vydania rozhodnutia: 22.07.2019
Meno a priezvisko: Mgr. Viliam Pohančenič
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:1015202004.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Mgr. Viliama Pohančeniča a členov senátu JUDr. Ivana Rumanu a JUDr. Anny Peťovskej, PhD. (sudca spravodajca), v právnej veci žalobcu: Y. Č., narodený XX.XX.XXXX, T. X, L. R., zastúpený: JUDr. Dušan Jovankovič, advokát s.r.o., Doležalova 5, Bratislava, proti žalovanému: Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky, Námestie Ľ. Štúra 1, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. 6346/2015-1.10.2 (19/2015-rozkl.) zo dňa 23.10.2015, konajúc o kasačnej sťažnosti žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 2S/269/2015-57 zo dňa 01.08.2018, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť z a m i e t a.

Účastníkom konania právo na náhradu trov kasačného konania n e p r i z n á v a.

Odôvodnenie

I.

1. Žalovaný ako prvostupňový správny orgán rozhodnutím č. 4729/2015-2.3 zo dňa 27.05.2015 zamietol žiadosť žalobcu o udelenie výnimky zo zákazu komerčných činností podľa čl. 8 ods. 1 nariadenia Rady (ES) č. 338/97 o ochrane druhov voľne žijúcich živočíchov a rastlín reguláciou obchodu s nimi (ďalej len „nariadenie č. 338/97“) pre jeden exemplár druhu *Cacatua sulphurea* (označený krúžkom č. SK BUBU 0059) uvedeného v prílohe A nariadenia č. 338/97 z dôvodu neznámeho pôvodu exemplára (starých rodičov exemplára nebolo možné považovať za narodených a odchovaných v zajatí). Vychádzal pritom z negatívneho stanoviska Štátnej ochrany prírody SR (ďalej aj len „ŠOP SR“) podanej listom č. ŠOP SR-BA/148/2015 zo dňa 15.04.2015.

2. Proti prvostupňovému rozhodnutiu podal žalobca rozklad, ktorým žiadal, aby odvolací orgán napadnuté rozhodnutie zrušil a vec vrátil prvostupňovému správnenému orgánu na ďalšie konanie.

3. Minister napadnutým rozhodnutím č. 6346/2015-1.10.2 (19/2015-rozkl.) zo dňa 23.10.2015 zamietol rozklad žalobcu a prvostupňové rozhodnutie č. 4729/2015-2.3 zo dňa 27.05.2015 potvrdil. Vychádzal

prítom z podkladov osobitnej rozkladovej komisie.

4. Pri zisťovaní pôvodu otca a matky predmetného exemplára osobitná rozkladová komisia poukázala na odôvodnenie prvostupňového rozhodnutia. Skutočnosť, že rodičovské exempláre majú udelenú výnimku zo zákazu komerčných činností, nie je postačujúca pre udelenie výnimky zo zákazu komerčných činností pre potomka týchto exemplárov. Keďže žalobcom deklarovaná podmienka pre jej udelenie podľa čl. 8 ods. 3 písm. d/ nariadenia č. 338/97 nebola splnená, prvostupňový správny orgán dôvodne žiadosť žalobcu zamietol.

II.

5. Žalobca rozhodnutie žalovaného č. 6346/2015-1.10.2 (19/2015-rozkl.) zo dňa 23.10.2015 napadol správnou žalobou, ktorou sa domáhal jeho zrušenia spolu s prvostupňovým rozhodnutím č. 4729/2015-2.3 zo dňa 27.05.2015 a vrátenia veci orgánu verejnej správy prvého stupňa na ďalšie konanie. Namietal, že žalovaný svoje rozhodnutie zrozumiteľne neodôvodnil, nezistil spoľahlivo skutkový stav veci a nerešpektoval zásadu materiálnej pravdy ako základnú zásadu správneho konania.

6. K námietke nepreskúmateľnosti žalobca uviedol, že v prvostupňovom rozhodnutí sa správny orgán uspokojil len s neurčitými a nejednoznačnými vyjadreniami ŠOP SR o nemožnosti splnenia podmienok otca a matky exemplára o narodení a odchovaní v zajatí (kód pôvodu „C“). Vyjadrenie ŠOP SR považoval za neaktuálne a nedôsledné a do pozornosti dal vyjadrenie Českej inšpekcie životného prostredia zo dňa 14.6.2005 o rodičovi (otcovi) exemplára označeného krúžkom CZ 044821, ktorého pôvod sa považuje za preukázaný vzhľadom na nezameniteľné označenie, ako aj daňový doklad o nadobudnutí zo dňa 28.01.2005.

7. Vytýkal žalovanému, že nezohľadnil preukázateľné kvality rodičovského páru, na ktorých základe je možné výnimku zo zákazu komerčných činností vydať.

8. Krajský súd v Bratislave (ďalej aj len „krajský súd“) po preskúmaní napadnutého rozhodnutia a oboznámení sa s obsahom administratívneho spisu uznal žalobu dôvodnou a rozsudkom č. k. 2S/269/2015-57 zo dňa 01.08.2018 zrušil (§ 191 ods. 1 písm. d/ ods. 3 písm. a/ zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“)) rozhodnutie žalovaného Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 6346/2015-1.10.2 (19/2015-rozkl.) zo dňa 23.10.2015 spolu s rozhodnutím žalovaného č. 4729/2015-2.3. zo dňa 27.05.2015 a vec vrátil orgánu verejnej správy prvého stupňa na ďalšie konanie.

9. Urobil tak aj na základe vyjadrenia Krajského úradu Stredočeského kraja č. SZ_124012/2016/KUSK OŽP/Kov zo dňa 5.10.2016 o udelení výnimky zo zákazu obchodných činností podľa čl. 8 nariadenia č. 338/97 pre jeden exemplár druhu Kakadu žltuchocholatý (*Cacadu sulphurea*) RL č. STC/00669/2016 z odchovu žalobcu označený krúžkom č. SK BUBU 0131. V uvedenej veci žiadateľ získal exemplár darom dňa 25.06.2016 a tento pochádzal od tých istých rodičov ako exemplár posudzovaný v právnej veci sp. zn. 2S/269/2015. Vedecký orgán CITES pôsobiaci v ČR považoval pôvod rodičovského páru za doložený a preukázaný, podmienky čl. 54 nariadenia č. 865/2006 za splnené a súhlasil s udelením výnimky zo zákazu obchodných činností pre vyššie uvedený exemplár. Na základe predložených dokumentov charakterizoval tento exemplár ako narodený a odchovaný v zajatí podľa čl. 54 nariadenia č. 865/2006, a preto mu výnimku zo zákazu komerčných činností podľa čl. 8 ods. 3 písm. d/ nariadenia č. 338/97 doporučoval udeliť. Posudzovaný exemplár je potomkom tých istých rodičov.

10. V odôvodnení napadnutého rozsudku krajský súd síce pripustil, že u rodičov posudzovaného exemplára existuje iný dôvod na povolenie výnimky zo zákazu komerčných činností, no nejde a priori o dôvod na vylúčenie povolenia výnimky pre ich potomka. Zdôraznil, že ustanovenia nariadení č. 338/97 a č. 865/2006 je potrebné vykladať vo vzájomnej súvislosti a nie izolovane, kedy môže prísť k dezinterpretácii jednotlivých ustanovení citovaných nariadení.

11. Na základe zistených skutkových okolností krajský súd dospel k záveru, že žalovaný nesprávne právne vec posúdil, pretože nesprávne interpretoval ustanovenia čl. 8 ods. 3 písm. d/ nariadenia č. 338/97 a čl. 54 nariadenia č. 865/2006, čo malo za následok nezákonnosť prvostupňového aj druhostupňového rozhodnutia.

12. Krajský súd zároveň vytkol rozhodnutiu žalovaného, že v odôvodnení v zásade len prevzal názor a argumentáciu osobitnej (rozkladovej) komisie. Zdôraznil poradnú funkciu komisie a v tejto súvislosti vytýkal formálny nedostatok žalobou napadnutého rozhodnutia, keď v odôvodňovaní rozhodnutia žalovaný uviedol výlučne právny názor osobitnej (rozkladovej) komisie. Názor ministra ako funkčne príslušného orgánu podľa § 61 ods. 2 zákona č. 71/1967 Zb. z. Správneho poriadku (ďalej aj len „Správny poriadok“) prakticky v odôvodnení rozhodnutia absentuje. Uvedený nedostatok tak spôsobuje nezrozumiteľnosť a zmätočnosť rozhodnutia. Sumarizujúc krajský súd uviedol, že rozhodnutia žalovaného a orgánu verejnej správy prvého stupňa trpia vadou nepreskúmateľnosti spôsobenou nedostatkom dôvodov, ktorá má za následok ich zrušenie podľa § 191 ods. 1 písm. d/, ods. 3 písm. a/ SSP.

III.

13. Proti rozsudku krajského súdu podal žalovaný (sťažovateľ) kasačnú sťažnosť podľa § 440 ods. 1 písm. g/ SSP.

14. V sťažnosti poukázal na účel ustanovení nariadenia č. 338/97 v spojení s nariadením č. 865/2006 upravujúcich nevyhnutnosť posudzovania udeľovania výnimiek zo zákazu z komerčných činností, ktorým je bezpochyby najmä zabezpečenie prežitia príslušného druhu vo voľnej prírode a záchrana druhu pred jeho nadmernou exploataciou. Tiež pripomenul, že ide o druh zaradený do prílohy A nariadenia č. 338/97, teda o druh, ktorému hrozí vyhynutie alebo je taký vzácny, že akýkoľvek rozsah obchodu by ohrozil prežitie tohto druhu. Poukázal tiež na požiadavku kumulatívneho splnenia podmienok uvedených v čl. 54 nariadenia č. 865/2006 pre udelenie výnimky podľa čl. 8 ods. 3 nariadenia č. 338/97, čo v danom prípade splnené nebolo, pretože nebola splnená požiadavka uvedená v čl. 54 ods. 2 nariadenia č. 865/2006. Druhostupňový orgán sa s týmto názorom stotožnil. Skutočnosť, že rodičovské exempláre majú udelenú výnimku zo zákazu komerčných činností podľa čl. 8 ods. 3 písm. a/ nariadenia č. 338/97 nie je postačujúca pre udelenie výnimky zo zákazu komerčných činností pre ich potomkov a splnenie podmienok sa posudzuje pre každý exemplár osobitne. Pri posudzovaní splnenia kritérií čl. 54 nariadenia č. 865/2006 sa posudzuje aj pôvod a legálnosť nadobudnutia zakladajúceho chovného rodičovského páru, v tomto prípade aj starých rodičov predmetného exemplára, ktorých pôvod a spôsob nadobudnutia nebol preukázaný. Teda pri skúmaní splnenia podmienky uvedenej v čl. 54 ods. 2 nariadenia č. 865/2006 sa skúma celá generačná línia používaná na reprodukciu v zmysle čl. 1 ods. 3 nariadenia č. 865/2006. S poukazom na uvedené predmetný exemplár nespĺňa podmienku stanovenú v čl. 54 ods. 2 nariadenia č. 865/2006, t. j. zakladajúci chovný rodičovský pár nebol zostavený v súlade s príslušnými právnymi predpismi platnými v čase jeho nadobudnutia a spôsobom, ktorý neohrozuje prežitie príslušného druhu vo voľnej prírode.

15. Sťažovateľ tiež namietal rozpor v odôvodnení rozsudku krajského súdu, ktorý videl v tom, že súd najprv uviedol, že pre udelenie výnimky sa vyžaduje kumulatívne splnenie všetkých podmienok čl. 54, no v ďalšom sa zameril len na skúmanie, či je exemplár narodený a odchovaný v zajatí. Žalovaný ako výkonný orgán CITES po konzultácii so ŠOP SR dospel k záveru, že pôvod starých rodičov posudzovaného exemplára nie je preukázaný. Preto nemožno dospieť k záveru, že bola splnená podmienka stanovená v čl. 54 ods. 2 nariadenia č. 865/2006.

16. Ďalej sťažovateľ namietal nesprávny výklad čl. 54 nariadenia 865/2006 v tom smere, že uvedené kritériá nie sú kritériami pre udelenie výnimky zo zákazu komerčných činností, ale iba požiadavky, aby mohol byť exemplár považovaný za narodený a odchovaný v zajatí. Rovnako nesúhlasil s tvrdením krajského súdu, že správny orgán má primárne preverovať rodičov posudzovaného exemplára a nie jeho starých rodičov. Splnenie podmienky preukázania pôvodu u rodičov, ako aj u starých rodičov, vyžadoval výkonný orgán CITES podľa čl. 54 ods. 2 nariadenia č. 865/2006.

17. Vo vzťahu k vyjadreniu českého výkonného orgánu CITES sťažovateľ konštatoval, že tento vyhodnotil splnenie podmienok čl. 54 nariadenia č. 865/2006 len na základe pôvodu rodičovského páru, pričom neskúmal pôvod celého rodičovského páru. Preto je toto vyjadrenie bez právneho významu a v rozpore s príslušnými ustanoveniami nariadenia č. 338/97 v spojení s nariadením č. 865/2006.

18. Sťažovateľ tiež vytkol krajskému súdu, že nad rámec žalobných bodov vyslovil svoj názor k úlohe osobitnej rozkladovej komisie (bod 34 rozsudku) a vyvodil názor o nezrozumiteľnosti rozhodnutia v tom smere, či svoj právny názor prezentuje minister alebo osobitná (rozkladová) komisia ako orgán rozhodujúci o rozklade. Takýto postup súdu považuje za porušenie zákazu a konanie v rozpore s normatívne upravenou zásadou iudex ne eat ultra petita partium.

19. Záverom sťažovateľ vytkol odôvodneniu napadnutého rozsudku jeho zmätočnosť a arbitrárnosť majúc za to, že krajský súd nezdôvodnil, v čom spočíva nedostatočnosť odôvodnenia napadnutých rozhodnutí, keď tieto zrušil práve pre tento dôvod.

IV.

20. Žalobca sa vo vyjadrení ku kasačnej sťažnosti stotožnil s právnym názorom vysloveným v rozsudku. Poukázal na fakt, že nebolo v konaní sporné, že obaja rodičia posudzovaného exempláru boli odchovaní a narodení v zajatí a majú udelenú výnimku zo zákazu komerčných činností podľa čl. 8 ods. 3 písm. a/ uvedeného nariadenia, preto ustálil, že rodičia sa spáril v kontrolovanom prostredí a posudzovaný exemplár nevykazuje znaky nepreukázaného alebo neznámeho pôvodu. Jedinou podmienkou na udelenie výnimky je narodenie exemplára v zajatí a aj jeho odchov v zajatí. Nasvedčuje tomu aj vyjadrenie českého vedeckého orgánu CITES, ktorý nepochyboval o pôvode rodičov posudzovaného exemplára, ktorí sú totožní ako rodičia exemplára v predmetnej právnej veci a príslušný český správny orgán na základe tohto vyjadrenia udelil držiteľovi ich potomka výnimku zo zákazu komerčných činností podľa čl. 8 ods. 3 písm. d/ nariadenia č. 338/97, pričom posudzovaný exemplár je potomok tých istých rodičov.

21. Žalobca sa súhlasne s krajským súdom vyjadril i v tom smere, že právny názor rozkladovej komisie má len poradnú funkciu a názor ministra ako kompetentného a funkčne príslušného orgánu podľa § 61 ods. 2 správneho poriadku v rozhodnutí absentoval. Uvedené malo za následok nezrozumiteľnosť a zmätočnosť rozhodnutia v tom, či ide o názor ministra alebo osobitnej (rozkladovej) komisie. Vzhľadom na uvedené dôvody žiadal, aby najvyšší súd kasačnú sťažnosť ako nedôvodnú podľa § 461 SSP zamietol.

V.

22. Najvyšší súd Slovenskej republiky konajúci ako kasačný súd (§ 11 písm. g/ SSP) sa najprv zaoberal formálnymi náležitosťami kasačnej sťažnosti a dospel k záveru, že sťažnosť je podaná včas (§ 443 ods. 1 SSP), osobou oprávnenou podať kasačnú sťažnosť (§ 442 ods. 1 SSP) a riadne zastúpenou (§ 449 ods. 1 SSP), smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému je prípustná (§ 439 ods. 1 SSP) a obsahuje všetky zákonom predpísané náležitosti (§ 445 ods. 1 SSP).

23. Následne kasačný súd preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo v medziach dôvodov podanej kasačnej sťažnosti v zmysle § 440 SSP, kasačnú sťažnosť prejednal bez nariadenia pojednávania (§ 445 SSP), keď deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne 5 dní vopred na úradnej tabuli a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk (§ 137 ods. 2 a 3 SSP) a dospel k záveru, že kasačná sťažnosť nie je dôvodná.

24. Sťažovateľ v kasačnej sťažnosti v podstate zopakoval dôvody, pre ktoré požadovanú výnimku zo zákazu komerčných činností podľa čl. 8 ods. 1 nariadenia č. 338/97 pre jeden exemplár druhu *Cacatua sulphurea* (označený krúžkom č. SK BUBU 0059) uvedeného v prílohe A nariadenia č. 338/97 neudelil a argumentoval svoj nesúhlas s názorom krajského súdu o nezrozumiteľnosti až zmätočnosti odôvodnenia napadnutého rozhodnutia žalovaného z dôvodu prevzatia stanoviska osobitnej (rozkladovej) komisie v takom rozsahu, že súd mal pochybnosti o subjekte, ktorý o rozklade žalobcu rozhodoval.

25. Vychádzajúc zo zistení zdokumentovaných v administratívnom a súdnom spise sa kasačný súd stotožnil s názorom krajského súdu o potrebe zrušenia napadnutého rozhodnutia a že v ďalšom konaní je nevyhnutné dôsledné skúmanie splnenia podmienok pre udelenie požadovanej výnimky podľa čl. 8 ods. 3 písm. d/ nariadenia č. 338/97 v spojení s čl. 54 nariadenia č. 865/2006, a to s ohľadom a dôrazom i na skutočnosť, že ide o aplikáciu práva EÚ, ktorá musí byť v jednotlivých členských štátoch jednotná.

Preto sa v ďalšom konaní žalovaný vyrovná aj s argumentáciou týkajúcou sa rozhodnutia Krajského úradu Stredočeského kraja č. SZ_124012/2016/KUSK OŽP/Kov zo dňa 05.10.2016 o udelení výnimky zo zákazu obchodných činností podľa čl. 8 nariadenia č. 338/97 pre jeden exemplár druhu Kakadu žltuchocholátý (*Cacadu sulphurea*) RL č. STC/00669/2016 (potomok tých istých rodičov ako je posudzovaný exemplár).

26. Krajský súd tiež správne svoje zistenia podporil príslušnými ustanoveniami relevantných právnych predpisov tak ako ich citoval v bodoch 13 až 23 rozsudku č. k. 2S/269/2015-57 zo dňa 01.08.2018.

27. Kasačný súd sa ale nestotožňuje s tvrdením krajského súdu ohľadom osobitnej (rozkladovej) komisie vo vzťahu k druhostupňovému rozhodnutiu. Kompetenciu rozhodovať o rozklade ako riadnom opravnom prostriedku Správny poriadok zveril vedúcemu ústredného orgánu štátnej správy, v danom prípade ide o ministra. Jedná sa o osobitný prípad funkčnej príslušnosti, pri ktorej rozhodovanie v prvom aj druhom stupni sa uskutočňuje na správnom orgáne toho istého stupňa. O rozklade nerozhoduje správny orgán najbližšie vyššieho stupňa nadriadený správnomu orgánu, ktorý rozhodnutie vydal, ale vedúci ústredného orgánu štátnej správy na základe návrhu ním ustanovenej osobitnej (rozkladovej) komisie. Prerokovanie veci, pod ktorou je treba rozumieť oboznámenie sa s napadnutým rozhodnutím a postupom prvostupňového orgánu, podaným rozkladom a ich zhodnotením, v kontexte skutkových a právnych skutočností v komisii pred samotným rozhodnutím ministra, je povinné. Návrh komisie má poradný, odporúčajúci charakter a vedúci ústredného orgánu štátnej správy ním nie je viazaný. Ak sa vedúci ústredného orgánu štátnej správy so stanoviskom osobitnej (rozkladovej) komisie nestotožňuje, uvedie v odôvodnení rozhodnutia o rozklade svoje odlišné závery s náležitým odôvodnením. V opačnom prípade odkáže na stanovisko komisie, s ktorým sa stotožňuje.

28. O trovách kasačného konania najvyšší súd rozhodol podľa § 467 ods. 1 SSP v spojení s § 167 ods. 1 a § 175 ods. 1 SSP a contrario tak, že sťažovateľovi nepriznal náhradu trov kasačného konania jednak z dôvodu neúspechu v kasačnom konaní a tiež že ako žalovanému účastníkovi konania mu právo na náhradu trov konania zo zákona neprináleží a žalobca si náhradu trov kasačného konania neuplatnil.

29. Toto rozhodnutie prijal Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok nie je prípustný.